

EXPUNERE DE MOTIVE

Justiția este un factor esențial de echilibru și stabilitate socială în statul de drept. În realizarea deplină a acestui rol, reforma unui sistem fundamental al societății, cum este cel judiciar, implică nu numai restructurarea instituțională propriu-zisă, ci și modificări de substanță ale normelor de procedură.

Modificările Codului de procedură civilă urmăresc, în principal, **unificarea practicii judiciare și asigurarea stabilității raporturilor juridice civile, prin eliminarea recursului în anulare.**

I. În vederea **unificării practicii judiciare**, ținând seama de diversitatea soluțiilor pronunțate de curțile de apel în recurs, se prevăd următoarele modificări:

- **Repartizarea competenței materiale de primă instanță în materie civilă și comercială la judecătorii și tribunale**, curțile de apel urmând să judece în primă instanță numai procesele și cererile în materie de contencios administrativ privind actele autorităților și instituțiilor centrale. Delimitarea competenței de primă instanță între judecătorii și tribunale are la bază, ca și până în prezent, **criteriul valoric**, care a fost reconsiderat astfel:

- în materie civilă, judecătoria este competentă să judece procesele și cererile al căror obiect are o valoare de până la 1 miliard lei, iar peste această valoare competența aparține tribunalului;

- în materie comercială, judecătoria este competentă să judece procesele și cererile al căror obiect are o valoare de până la 1 miliard lei, iar peste această valoare competența aparține tribunalului. Procesele și cererile în această materie neevaluabile în bani rămân în competența tribunalului;

- Trecerea, din competența tribunalului, în competența judecătoriilor, a cererilor privind punerea sub interdicție, declararea dispariției și declararea morții, a cererilor privitoare la nulitatea căsătoriei și cele pentru decăderea din drepturile părintești;

- **Reintroducerea apelului în materie comercială;**

- **Reconsiderarea rolului curților de apel ca instanțe care să judece, în principal, apelurile.** Astfel, în materie civilă și comercială, atât apelurile exercitate împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de judecătorii, cât și cele exercitate împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de tribunale, urmează să se judece de curțile de apel.

Aceste modificări referitoare la competență și la sistemul căilor de atac vor avea drept consecință judecarea recursurilor de către Curtea Supremă de Justiție, ca instanță care să asigure aplicarea unitară a legii.

Pentru a da expresie caracterului de cale extraordinară de atac a recursului, se instituie un **mecanism de admitere în principiu a recursului** care privește exclusiv verificarea aspectelor formale de exercitare a acestei căi de atac. Soluția, larg împărtășită în legislația statelor membre ale Uniunii Europene, permite degrevarea instanțelor de recurs de stabilirea unor termene în cauzele în care nu sunt îndeplinite condițiile formale pentru exercitarea acestei căi de atac.

II. Eficacitatea administrării actului de justiție constă și în celeritatea cu care o hotărâre judecătorească intră în circuitul juridic, în asigurarea stabilității raporturilor juridice recunoscute ori restabilite judecătorește, precum și în mecanismele care dau expresie autorității de lucru judecat.

Criticată ca fiind de natură să afecteze principiul autorității lucrului judecat și al stabilității raporturilor juridice, actuala reglementare a recursului în anulare prezintă inconvenientul că se poate declanșa din nou procedura jurisdicțională, prelungind starea de incertitudine din viața juridică, cu prejudicii materiale și morale aduse celor interesați. De altfel, statul român a fost condamnat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului datorită exercitării acestei căi de atac împotriva unor hotărâri irevocabile.

Având în vedere cele de mai sus, se prevede **eliminarea căii de atac a recursului în anulare**. Propunerea de abrogare a acestei căi extraordinare de atac se întemeiază și pe considerentul că, în mare măsură, actualele motive de recurs în anulare constituie, în același timp, motive de recurs sau de revizuire, căi de atac extraordinare la îndemâna părților aflate în litigiu.

Se impune, însă, introducerea unui **nou motiv de revizuire pentru situația în care**, printr-o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului s-a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale.

Modificarea și completarea Codului de procedură civilă printr-o Ordonanță de urgență, care privește în principal recursul în anulare, este justificată de împrejurarea că, în unele cauze românești, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat violarea articolului 6 paragraf 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale datorită admiterii recursurilor în anulare, iar măsurile cu caracter general dispuse de Comitetul Miniștrilor din cadrul Consiliului Europei în executarea hotărârii Curții în cauza Brumărescu împotriva României vizează și recursul în anulare. Eliminarea recursului în anulare determină, însă, și unele modificări ale celorlalte căi de atac, în special a recursului și a revizuirii, iar reșezarea competenței și reintroducerea apelului în materie comercială, care asigură realizarea deplină a dreptului la un proces echitabil, se impun cu maximă urgență.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE